

Seminari de recerca:

MORTALITAS

Crisis de mortalidad en el Mediterráneo
noroccidental, siglos XI-XVI:

memoria narrativa, registros seriales
y construcción de índices sociodemográficos
(Projecte PID2023-151785NB-I00 finançat per
MICIU/AEI/10.13039/501100011033 i FEDER/UE)

ARQHISTEC

Grup de Recerca Consolidat 'Economies
alimentàries i dinàmiques poblacionals
a la Mediterrània occidental: Arqueologia
i Història de les societats premodernes'
(2021 SGR 1607 – UdL)

Coordinadors científics:

Pere Benito i Monclús (UdL)

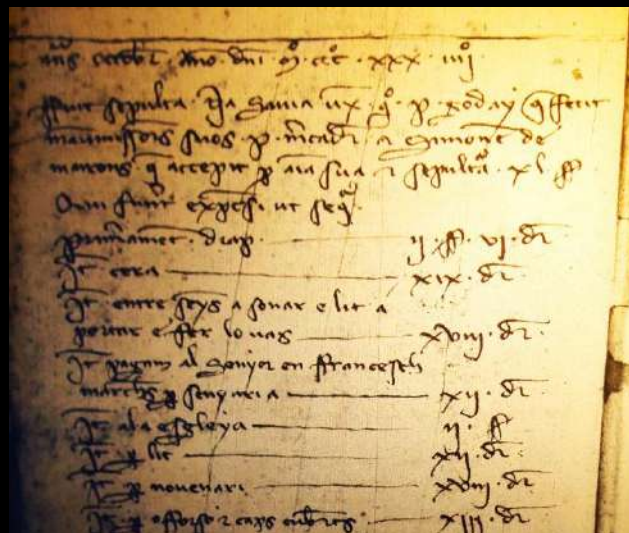
Albert Reixach Sala (UdL)

Antoni Riera i Melis (IEC)

María José Vilalta i Escobar (UdL)

Informació i enllaç a la sessió:

albert.reixach@udl.cat

Llibre d'òbits de la parròquia de Sant Esteve de Vilanova del Vallès,
inscripció de l'any 1334 (Arxiu diocesà de Terrassa)

14e Seminari Crisis i cicles en la Història

Les crisis de mortalitat a la Mediterrània medieval: fonts i aproximacions

MODALITAT VIRTUAL

11 de juny de 2025

Universitat de Lleida

Facultat de Lletres

15:15 Introducció

15:30

Daniel Lord Smail
(Harvard University)

*The Notarial Archive as Sediment Core:
A Resource for Understanding Mortality and
Other Crises*

16:15

Marcelo Cândido da Silva
(Universidade de São Paulo)

*Describing and explaining mortality crises in
early medieval Mediterranean sources*

17:00

André Filipe Oliveira da Silva
(Universidade de Évora)

*Atlantic seeds and documentary challenges:
how to study the plague in Portugal and the
territories of Portuguese influence (c. 1333?-
1600)*

Dansa de la mort. Mural de l'església de la Santa Trinitat de Hrastovlje
(Eslovènia) de 1490

La disponibilitat de fonts documentals directes és un dels reptes principals a l'hora d'estudiar les crisis de mortalitat a l'edat mitjana. Probablement, aquesta sigui una de les causes per les quals, en les darreres dècades, s'ha avançat poc en aquest camp situat a mig camí entre la Demografia històrica — que tendeix a centrar-se en períodes posteriors i més ben documentats— i la Història econòmica i social de l'edat mitjana, que sovint ha reconegut la importància de les variables demogràfiques, però que ha aprofundit poc en les dades en què es basen.

Tres especialistes en l'estudi de les crisis a l'Europa mediterrània i atlàntica compararan diferents regions, des de Portugal fins a Bizanci i des de l'alta edat mitjana fins a finals del segle XVI, per demostrar el potencial que ofereix la documentació escrita per a l'estudi de les crisis de mortalitat.

En primer lloc, es posarà èmfasi en els registres notariais. Els canvis en el volum i la tipologia dels documents redactats pels notaris són en si mateixos indicadors de diferents tipus de crisi al llarg dels segles XIII al XV. L'atenció se centrarà també en les fonts narratives, no només del món llatí, sinó també dels contextos islàmic i bizantí, per anticipar l'estudi dels esdeveniments de mortalitat d'etiologia epidèmica o d'altre origen al final del primer mil·lenni. Finalment, es prestarà atenció a la necessitat de combinar diferents tipus de fonts escrites en el cas de Portugal, que, lluny d'exercir un paper perifèric al sud d'Europa, s'ha de considerar a la llum del seu paper com a «difusor» de la pesta als arxipèlags atlàntics de Madeira i les Açores, així com als enclavaments nord-africans sota domini portuguès.